

De ontwikkeling van intrinsieke motivatie

Spel van *vrijheid en verplichtingen*

Enmaal zelf aan het roer tonen leerlingen meer plezier en eigenaarschap en verrassen ze jou als docent met hetgeen ze willen leren. Docent Ruud Teutelink over zijn onderzoek.

Leerlingen leren met meer interesse en plezier en een hogere intrinsieke motivatie bij een vrije opdracht dan bij een meer afgebakende opdracht. Ze jagen dan meer een eigen passie na en dat stimuleert ze om echt iets wezenlijks te leren. Het enige dat een docent doet, is het ondersteund loslaten, scaffolding, en erop vertrouwen dat ze het kunnen.

Creatieve vrijheid

Dit leerde ik uit onderzoek dat ik uitvoerde voor de master Leren en Innoveren van Stoas Hogeschool Wageningen Vilentum. De keuze voor het onderzoek ontstond uit mijn interesse voor de creatieve identiteit. Ik deed literatuuronderzoek en onderzocht vervolgens de ontwikkeling van intrinsieke motivatie door het variëren in leerlingsturing van opdrachten voor de beroepspraktijkvorming (bpv). Gedurende drie bpv-periodes deden tweedejaars mbo twee soorten bpv-opdrachten. Een klassikale themaopdracht - deels docent- en deels leerlinggestuurd - en een persoonlijke, leerlinggestuurde opdracht, door elke leerling, op basis van eigen leerdoelen en kansen in het praktijkbedrijf.

Ik voerde de metingen uit met de task evaluation questionnaire, een vragenlijst met stellingen over interesse/plezier, keuzevrijheid, gevoel van competent zijn en de aanwezigheid van druk in de leeromgeving. Uit analyses blijkt dat de persoonlijke opdracht over de drie periodes een hogere intrinsieke motivatie oplevert dan de themaopdracht. Verder valt op dat de themaopdracht significant lager scoort op intrinsieke

motivatie wanneer de leerling minder creatieve vrijheid heeft binnen de opdracht.

Passie en plicht

Voor mijn dagelijkse werk als docent heeft het onderzoek veel betekend. Ik ontdekte dat je als docent, en ook als school, de keuze hebt om de leerling meer of minder vrijheid te geven bij het leren in verschillende leersituaties. Ik zag nieuwe manieren waarop leerlingen een opdracht benaderen. Zo maakte een leerling een startershandleiding voor volgende stagiairs. Bruikbaar voor het bedrijf en een uitdaging voor de leerling. De manier van begeleiden op het praktijkbedrijf is ook van invloed op de intrinsieke motivatie. Wanneer een bedrijf sturend is, lijkt dat de motivatie van de leerling negatief te beïnvloeden. Wanneer een bedrijf ondersteunend is, heeft dat een positieve invloed. Ik noem dat de passie- en plichtmetafoor. Geluk ken je pas als je ook ongelukkig bent geweest. Dat geldt ook zo voor leren. Je kunt het één - passie - niet ervaren zonder het andere - plicht.

Er zijn

Werken met deels docent- en leerlinggestuurde opdrachten betekent goed kijken waar een leerling aan toe is en toewerken naar meer zelfsturing. Met in het eerste jaar meer verplichte opdrachten en in de loop van de opleiding een groeiende vrijheidsgraad. Het is een spel van de vrijheid geven en ze dingen opleggen, voldoen aan verplichte onderdelen. Als docent is het een kwestie van - afhankelijk van de leerlingen - laveren, zien en loslaten. Erop vertrouwen dat zij er wat van maken, maar er wel 'echt' zijn. Als docent kun je spiegelen en je coachende vaardigheden inzetten. ■

Ruud Teutelink (32) is meesterbinder en docent bij Helicon Opleidingen mbo Nijmegen. In 2006 voltooide hij Stoas Hogeschool en in 2011 studeerde hij cum laude af aan de masteropleiding Leren en Innoveren, Stoas Wageningen Vilentum Hogeschool. Contact: r.teutelink@helicon.nl